

Pojasnila okrog t.i. vodnih izgub so bila vedno nekoč meglena. V preteklosti se je govorilo o 30-odstotnih vodnih izgibah. Vendar podatek ni mogel biti točen, ker na črpališčih sploh ni bilo nameščenih merilcev pretoka. Seveda se je dalo računati približke iz karakteristik črpalk, vendar to niso bili točni podatki. Tudi izraz vodne izgube ni bil točen. V resnici gre za razliko med načrtano in prodano vodo, ki se sestoji iz: vodnih izgub, nekontrolirale porabe in nevidentirane porabe.

Razlika med načrpano in prodano vodo je v Ljubljani cca 50 % ali povedenano drugače – da oskrbimo Ljubljano z vodo, moramo načrpati dvakrat toliko vode, kot je mesto dejansko potrebuje!

Razlogi za tako veliko razliko pa so naslednji:

- slaba evidenca nad porabniki – v Ljubljani je bilo veliko t.i. črnih priključkov, poleg tega pa nam še sedaj dobesedno kradejo vodo iz hidrantov,
- vgrajevani so bili slabti materiali, na omrežju pa je labko graditi kdorkoli,
- za vzdrževanje ni bilo nikoli dovolj denarja,
- organizacija podjetja je bila slaba.

Takega stanja se seveda ne da sanirati čez noč, reševanja problema pa smo se lotili na naslednji način:

- v letu 1992 smo začeli zamenjavati vodomere pri porabnikih; naloga naj bi izvedli v petih letih,
- v letu 1993 smo namestili še zadnje merilce pretokov na črpališčih, tako da smo lahko sploh dobili jasno sliko o načrpani in prodani vodi in da smo se

Prostote blagajne, ki so bili neprimerne za sodobno poslovanje, smo v letočnjem letu obnovili in sodobno opremili.

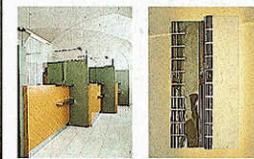

lahko lotili avtomatizacije sistema,
– v letu 1994 smo podpisali pogodbo za izdelavo generalne restive vodovodnega sistema Ljubljane. Naloge bo končana leta 1996 in se takrat bomo lahko začeli z obsežnejšimi posagi za zmanjšanje procenta vodnih izgub;

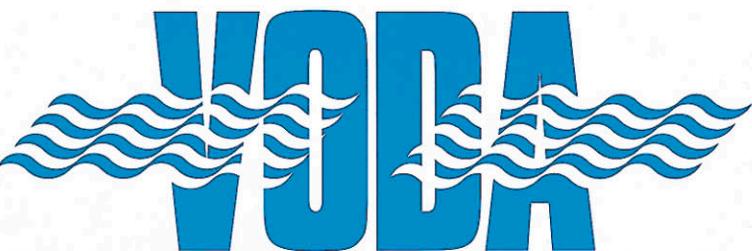
- intenzivirali smo delo na sprotnem odkrivjanju okvar na mreži,
- odločili smo se za unificiran material najvišje kakovosti, t.j. za cevovode iz nodularne litine,
- intenzivirali smo odkrivjanje črnih priključkov in poostreni ukrepi proti kršilcem.

Glede na navedene ukrepe predvidevamo, da bomo razlike med načrpano in prodano vodo do leta 2000 zmanjšali na 25 %, v naslednjih petih letih pa na 15 – 18 %.

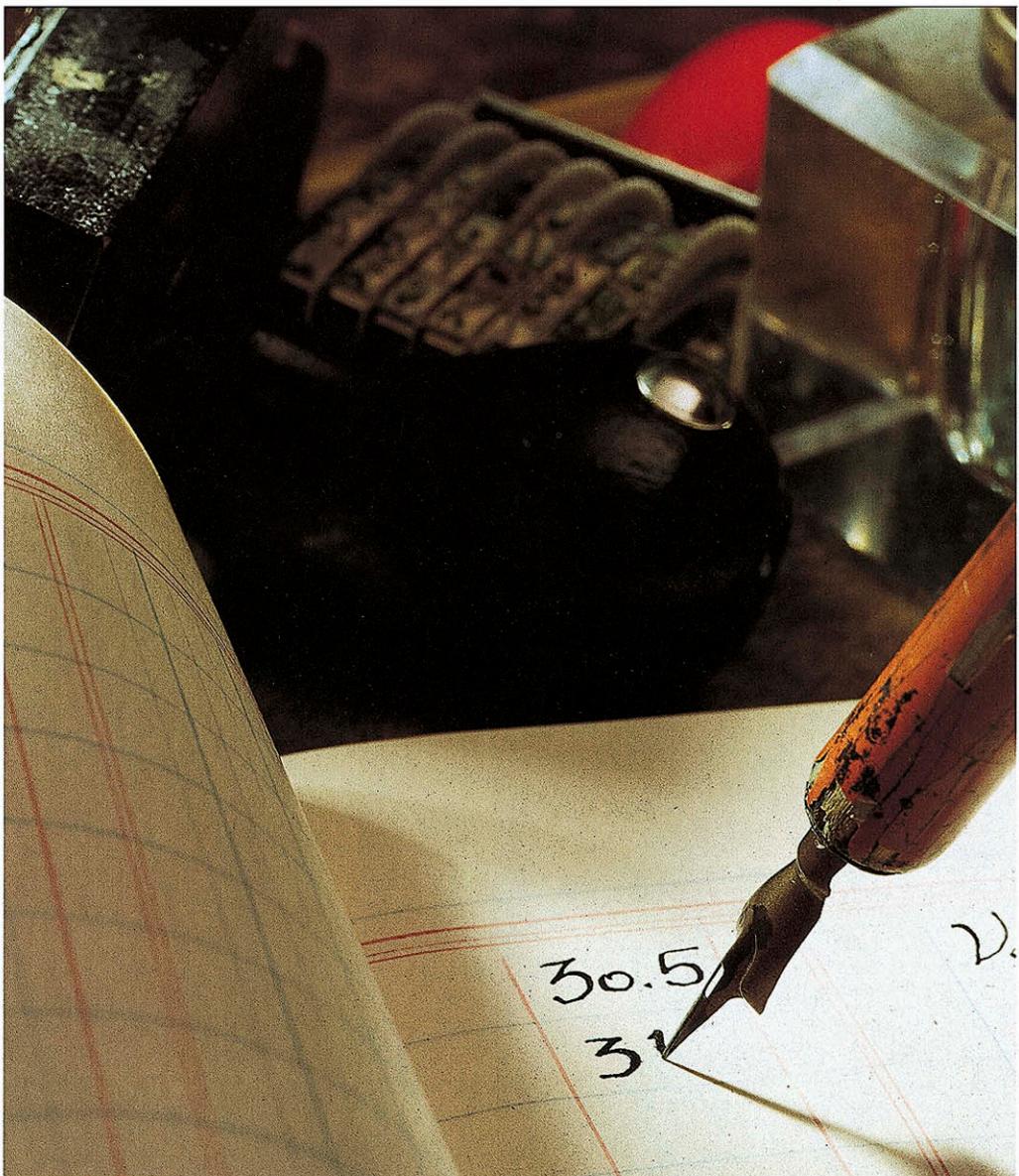
Pri tem naj pomenimo, da tako velika razlika med načrpano in prodano vodo tudi v razvitih zahodnih državah pred časom ni bila prav redek pojav, le da so se tam, kot je to že običajno, s takimi problemi spopadli pred nami. Navedemo naj še, da si kot normalno tolerira do 20 % vodnih izgub.

Fotografije prikazujejo vodni del, notranjosti in nekaj detajlov.

GLASILO JAVNEGA PODJETJA VODOVOD – KANALIZACIJA, LJUBLJANA, LETNIK 1, JUNIJ 1994, ŠT. 2

Otroci, s m o dobili precej odmevov na prvo številko VODE, med njimi tudi nekaj otroških pism, katerih smo še posebej veseli, saj je otroška duša čista in neomačevana kot pitna voda. Res pa je tudi obratno: voda, ki ni čista, je najbolj usodna ravno za otroke. Zato bomo del glasila poizkušali približati tudi njim.

Kako obračunavati porabljeno vodo v večstanovanjskih zgradbah? V obstoječih večstanovanjskih zgradbah je velikokrat problem z instalacijo, saj lahko vodi v stanovanje več ločenih vodov, tako da bi za meritev moral načrpani več vodomerov.

V nekaterih,

zlasti novejših zgradbah pa vodi v stanovanje en sam vod in lahko porabljeni

vodo enostavno merimo. Seveda pa ima vsak objekt obračunski vodomer, ki meri celotno količino vode, ki jo v zgradbi porabi. Opozoriti je treba, da pride do razlike med količino, ki jo izmeri obračunski vodomer, in vstopo, ki jo dobimo z odčitki odštevalnih vodomerov po stanovanjih. To razliko, ki je lahko negativna ali pozitivna, je treba v ustreznem razmerju razdeliti na posamezne odštevalne vodomere.

Ne gre pa pozabiti na morebitno skupno porabo, npr. na dvorišču ali v kleti ipd.

Če ne obstajajo meritve za posamezna stanovanja, je treba

porabiljeno količino vode razdeliti z dogovorom.

Obstaja še vrsta variant npr. v

zvezi s toplo vodo, vendar je ta

problematska preobsežna za ob-

ravnava v našem glasilu.

1990

To leto je podjetje Vodovod-Kanalizacija zaključilo še v obliki trh TOZD-ov in DSSS. Izgube in dobički so se med seboj pokrivali. Podjetje je sklenilo leto z izgubo, imelo pa je tudi za 48,173.000 din neodplačanih kreditov in 662 zaposlenih.

1991

Ker je imelo podjetje do tega leta združene funkcije investitorja, projektanta, izvajalca in nadzora, je bilo potrebno izvesti spremembe, ki bi zagotovile večjo učinkovitost in znižale stroške. Zato smo izločili TOZD Komunalno operativno in želeli izločiti tudi Oddelek projekti, kjer pa so delavci presodili, da niso sposobni za delo na prostem trgu, zato smo oddelek razformirali in delavce v glavnem prezaposlili. Leta 1991 je bilo leto vojne za samostojno Slovenijo. Čeprav ni bilo videti in slišati, pa smo zaposleni v Javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija opravljali v času vojne precej zahtevno delo. Če samo pomislite na prebjanje mimo barikad do naših vodarn, ob tem da je vodarna Hrastje mejila na vojašnico... Vendar je moralno delo teči nemoteno naprej. Ob koncu leta smo imeli še 410 zaposlenih. Inflacija je v tem letu dosegla 347 %, našc cene so se dvignile za 282 % torej so se realno zmanjšale za 23 %. Do konca leta so obveznosti iz naslova bančnih kreditov narasle z 48,173.000 SIT na 137,581.000 SIT. Vse obveznosti smo poravnali in končali leto z pozitivnim rezultatom, kar pa je šlo na račun velikega odrekanja zaposlenih in izboljšanja organizacije dela.

1992

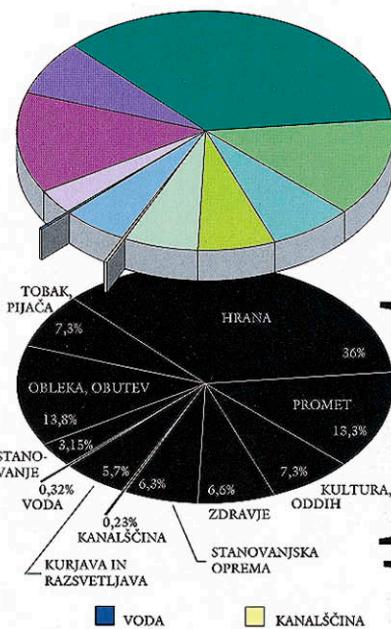
Še danes posluje Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija v nemogočih razmerah. Počasnimi prostori so razmetani na petih različnih lokacijah v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Zato smo se leta 1992 odločili, in to odločitev je potrdila takrat še delujoča mestna skupščina, da zgradimo novo poslovno hišo, kjer bi bilo podjetje združeno na eni lokaciji in bi na ta način lahko bistveno bolj učinkovito poslovalo. V tem letu smo se torej lotili teh načrtov. V avgustu smo pridobili zemljišče, ki ustreza našim potrebam. Po poslovnih rezultatih je bilo leto 1992 zelo uspešno, saj smo dosegli izredno nizko raven stroškov poslovanja. Nadaljevali smo z izgradnjo I. etape na centralni čistilni napravi in s pripravami na nadaljnje faze. V tem letu so se žal začeli tudi nesporazumi okrog cen, saj so državni uradniki začeli dokazovati svojo moč prek naših hrbrov, ko je postal po membrno, ali smo uveljavili novo ceno 31. maja ali 1. junija. Grozilo nam je, da bo birokratska togosu uničila naša prizadevanja za doseganje višjega nivoja oskrbe z vodo in odvajjanja in čiščenja odpadnih vod. Ob koncu leta smo imeli še 382 zaposlenih.

1993

To je bilo leto boja za preživetje. Iz nam nerazumljivih razlogov se je v tem letu začela s strani državnih uradnikov naročena medijska gonja proti Javnemu podjetju Vodovod-Kanalizacija, ki je še poslabšala plačljino disciplino. Tako smo morali intenzivirati izterjavo, včasih tudi s skrajnimi dovoljenimi sredstvi, tj. zaporami vode. Čeprav je to vplivalo tudi na vzdružje med zaposlenimi, nam je uspelo obdržati relativno visok tempo dela. Na zunaj sicer neopazno delovanje je zahtevalo znatnej podjetja skrajne napore. Tako smo veliko naredili glede uvajanja novih tehnologij poslovanja, začeli velike nalože kot npr. prehod skladisca na računalniško obdelavo (naloge je bilo tudi končana), uvajanje geografskega informacijskega sistema, uvajanje novih programskih paketov v samo poslovanje ipd. Ob tem so bolj ali manj nemoteno tekla tudi vsa tekoča vzdrževalna in investicijska dela. Nadaljevala pa so se tudi dela pri avtomatizaciji obratovanja občin sistemov. Leta smo zaključili pozitivno in s 371 zaposlenimi.

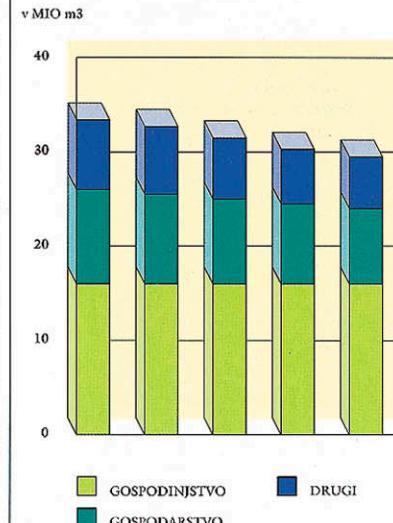
KOŠARICA ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV

Svede so vsi stroški pomembni, vendar iz diagrama vidimo, kako pomembna sta v družinskem proračunu stroška vodarine in kanalščine

PRODAJA VODE V OBDOBJU 1988 - 1992

Prodaja vode zadnja leta upada zlasti na račun padanja proizvodnje v industriji. Posledica padca prodaje je dvig cene na enoto, tj. na m³

USPEŠNOST POSLOVANJA

V naši ekonomiji se še vedno postavlja zaledena vprašanja, kdaj je poslovanje uspešno in kdaj ne. Najenostavnije bi rekli, da je poslovanje uspešno, kadar ima podjetje dobiček, torej kadar so dohodki večji kot stroški. V primeru javnih podjetij se pri nas postavlja vprašanja predvsem, kadar imajo ta podjetja dobiček, ker se pojavlja sum, da nekomu jemljejo preveč denarja. Povsem v redu pa je, če so v izgubi in najemajo drage bančne kredite. Javno podjetje mora ustvariti dobiček zato, da lahko širi svojo dejavnost v skladu s širitevijo potreb v kraju, v katerem deluje. Zaradi izkrvljanja ekonomskega pojmov pridemo tako v situacijo, ko v resnici ne vemo več, ali poslujemo uspešno ali ne. Kljub temu lahko z gospodostvo trdim, da smo naredili velike premike v

1990 1993

smeri uspešnosti poslovanja. Kako? Iz vsebine te številke našega glasila boste lahko videli, da smo drastično znižali stroške poslovanja in se znebili dragih bančnih kreditov, poleg tega pa smo večinoma dvignili kakovost svojih storitev. Nikakor še nismo zadovoljni z doseženim, vendar pa se kvaliteta dviga in upam, da bomo v desetletjih nakopičene zaostanke lahko v pri-

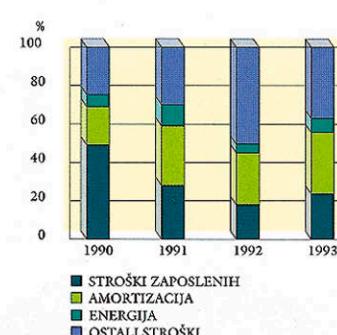
hodnjih letih nadoknadi – v kolikor nam seveda administrativni ukrepi tega ne bodo preprečili.

Vendar – vredno se je potruditi!
Anton Kranjc, generalni direktor

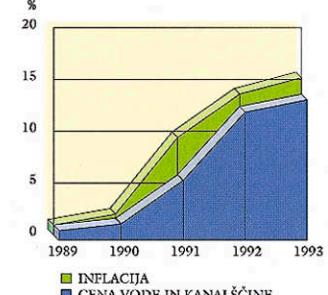
STRUKTURA STROŠKOV V JAVNEM PODJETU VODOVOD-KANALIZACIJA

Razvidna sta drastičen padec stroškov zaposlenih in bistveno večja amortizacija, kar pomeni pocenitev poslovanja in mnogo več vlaganj v obnovo sistemov

PRIMERJAVA RASTI INFLACIJE IN CEN VODE TER KANALŠČINE

Razlika med rastjo cen in inflacijo se veča v korist inflacije

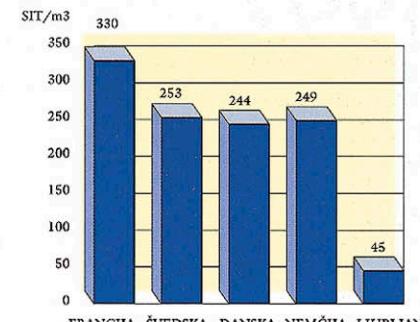
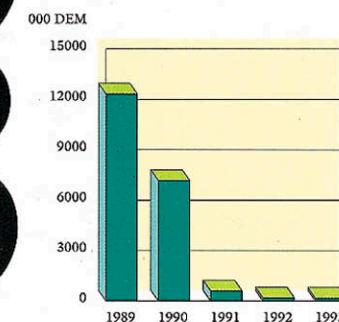

PRIMERJAVA NAŠIH CEN S TUJIMI

Pet do osemkrat cenejša voda

RAZPOLOŽLJIVA PRORAČUNSKA SREDSTVA ZA CENTRALNI SISTEM V OBDOBJU 1989 - 1993

Proračunska sredstva so le še simbolična

PREGLED GIBANJA ŠTEVILA ZAPOSELNIH V OBDOBJU 1990 - 1993

Manj zaposlenih opravlja več dela

PREGLED GIBANJA IZOBRAZBENE STRUKTURE V OBDOBJU 1991 - 1993

Od kvantitete k kvaliteti

